

Nota voor Burgemeester en Wethouders

Team:

Onderwerp:

Evaluatie actieplan BUIG en voorstel verbetermaatregelen vangnetaanvraag 2023

Notagegevens

Bestuursorgaan	: B-en-W 19-03-2024
Notanummer	: 2024-228
Datum	: 19-03-2024
Programma	: 07 - Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt
Portefeuillehouder	: Wethouder De Geest,
Bijlage(n)	: 240308 Evaluatie actieplan BUIG 2022 en voorstel verbetermaatregelen vangnet 2023.docx

Parafering

13-03-2024: Wethouder
13-03-2024: Programmamanager

Agendering

* 14-03-2024: Teammanager Concernstaf en Adjunct-secretaris

* 13-03-2024: Gemeentesecretaris/algemeen directeur

Definitieve akkoord

19-03-2024

B & W d.d.: 19-03-2024

Besluit

1. De evaluatie van het actieplan BUIG 2022 met analyse en voorgestelde verbetermaatregelen vangnetaanvraag 2023 vast te stellen
2. De evaluatie van het actieplan BUIG 2022 met analyse en voorgestelde verbetermaatregelen vangnetaanvraag 2023 ter consultatie voor te leggen aan de raad
3. De raadsmededeling vast te stellen en aan te bieden aan de raad

De nota en het besluit openbaar te maken

Inleiding

In het vierde kwartaal van 2022 is gestart met het Actieplan BUIG. Dit actieplan was nodig vanwege het feit dat we als gemeente Deventer structureel tekort kwamen op het BUIG budget (gebundelde uitkering voor betaling van de bijstandsuitkeringen). Dit actieplan gold ook als onderlegger voor de vangnetaanvraag (aanvraag bij het ministerie om het BUIG-tekort te dempen) over het jaar 2022. Deze aanvraag is toegekend.

Tijdens de raadstafel van 5 juli 2023 over de vangnetaanvraag over 2022, is toegezegd de raad voor de begroting bij te praten over de vangnetaanvraag 2023, persoonlijke maat en datagedreven werken i.r.t. BUIG; deze werksessie heeft plaatsgevonden op 1 november 2023.

Verder is op 19 juli 2023 de motie aangenomen waarbij de raad het college opdraagt:

- Het proces vangnet 2023 te starten met een evaluatie van het aanvalsplan 2022.
- Om voorafgaand aan een volgende aanvraag van een vangnetuitkering de raad een

evaluatie van het uitgevoerde aanvalsplan te sturen en met daarin de resultaten van de maatregelen en de onderbouwing waarom deze succesvol zijn of niet.

Het Actieplan BUIG liep tot en met december 2023. Begin 2024 is het geëvalueerd, waarbij inzichtelijk is gemaakt wat de resultaten zijn en hoe een vervolg wordt gegeven aan de verschillende acties. Mede op basis van deze evaluatie zijn voorstellen gedaan voor de vangnetaanvraag over 2023.

De evaluatie en de verbetervoorstellen worden opgestuurd naar de raad; in een raadstafel in april wordt besproken wat wensen zijn van de raad ten aanzien van de voorgestelde verbetermaatregelen.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Het participeren naar vermogen te bevorderen en de kansen op (regulier) werk al dan niet met ondersteuning te vergroten.

Kader

Beleidskader Inzet op maat (IOM)

Participatiewet

Voorwaarden aanvragen vangnetuitkering (Toetsingscommissie vangnet

Participatiewet)

Programmabegroting 2023

BUIG budget-beschikkingen

Motie BUIG van 19 juli 2023

Betrokken partijen en participatie

De uitvoering en evaluatie van het Actieplan, alsmede het opstellen van de voorgestelde verbetermaatregelen, is samenwerking tussen gemeente (beleid en uitvoering) en KonnecteD.

Toelichting op participatiebeleid

Argumenten voor en tegen

Argumenten voor:

De evaluatie maakt inzichtelijk wat de opbrengsten zijn van het actieplan BUIG 2022.

De voorgestelde verbetermaatregelen voor de vangnetaanvraag over 2023 dragen bij aan een betere dienstverlening en bevorderen dat inwoners participeren naar vermogen.

Het opgestarte proces voor de vangnetaanvraag 2023 zal resulteren in een onderbouwde vangnetaanvraag van €149.870,-

Met de raadsmededeling wordt invulling gegeven aan de motie BUIG van 19 juli 2023.

Argumenten tegen:

Geen. De evaluatie, analyse en verbetervoorstellen zijn verplichte stappen in de aanvraag vangnet 2023.

Financiële consequenties en dekking

Om over 2023 in aanmerking te komen voor de vangnetuitkering moet worden voldaan aan de volgende financiële voorwaarden: over 2023 moet sprake zijn van een tekort dat meer bedraagt dan 7,5% van de definitief over dat jaar toegekende gebundelde uitkering als bedoeld in artikel 69 Participatiewet; over 2021, 2022 en 2023 moet sprake zijn van een gecumuleerd tekort dat meer bedraagt dan 7,5%, berekend over alleen de definitief over 2023 toegekende gebundelde uitkering als bedoeld in artikel 69 Participatiewet. Gemeente Deventer voldoet aan beide voorwaarden: Het tekort is hoger dan 7,5% (€ 3.448.580,-) over 2023 en over 2021, 2022 en 2023 is sprake van een gecumuleerd tekort. Hiermee wordt voldaan aan voorwaarden 1 en 2. Op basis van de realisatie over 2023 kan voor €149.870,- aan vangnetsubsidie worden aangevraagd. Het vangnet is reeds opgenomen in de realisatie van 2023 als nog te ontvangen.

Voor de uitvoering van de nieuwe verbetermaatregelen is budget gereserveerd in de begroting 2024 (middels budgetoverheveling Q4/ afrekening vangnet 2022).

Openbaarmaking en communicatie

De evaluatie en voorgestelde verbetermaatregelen worden, samen met de raadsmededeling, opgestuurd naar de raad. Eind april volgt een raadstafel over de voorgestelde maatregelen.

Aanpak en uitvoering

Beoogde planning die aan de agendacommissie zal worden voorgelegd:

- * 10 of 24 april raadstafel over de voorgestelde verbetermaatregelen
- * eind april en begin mei: voorgestelde verbetermaatregelen verder uitwerken
- * vangnetaanvraag met uitgewerkte verbetermaatregelen en aanvraag vangnet (analyse en verbetermaatregelen) begin juni verzenden naar raad
- * 26 juni raad beeld- en oordeelsvormend en 17 juli besluitvormend.
- * 18 juli vangnetaanvraag 2023 indienen

RAADSMEDEDELING

Onderwerp	Evaluatie actieplan BUIG en voorstel verbetermaatregelen vangnetaanvraag 2023		
Nummer	2024-228	Portefeuillehouder	Wethouder De Geest,
Team	DEV-BLD-MO	Datum	19-03-2024

Inleiding

In het vierde kwartaal van 2022 is gestart met het Actieplan BUIG. Dit actieplan was nodig omdat de gemeente Deventer structureel meer middelen nodig heeft op het BUIG budget om de bijstandsuitkeringen te kunnen betalen. Dit actieplan gold ook als onderlegger voor de vangnetaanvraag (aanvraag bij het ministerie om het BUIG-tekort te dempen) over het jaar 2022. Deze aanvraag is toegekend.

Tijdens de raadstafel van 5 juli 2023 over de vangnetaanvraag over 2022, is toegezegd de raad voor de begroting bij te praten over de vangnetaanvraag 2023, persoonlijke maat en datagedreven werken i.r.t. BUIG; deze werksessie heeft plaatsgevonden op 1 november 2023.

Verder is op 19 juli 2023 de motie aangenomen waarbij de raad het college opdraagt:

- Het proces vangnet 2023 te starten met een evaluatie van het aanvalsplan 2022.
- Om voorafgaand aan een volgende aanvraag van een vangnetuitkering de raad een evaluatie van het uitgevoerde aanvalsplan te sturen en met daarin de resultaten van de maatregelen en de onderbouwing waarom deze succesvol zijn of niet.

Het Actieplan BUIG liep tot en met december 2023. Begin 2024 is het geëvalueerd, waarbij inzichtelijk is gemaakt wat de resultaten zijn en hoe een vervolg wordt gegeven aan de verschillende acties. Mede op basis van deze evaluatie zijn voorstellen gedaan voor de vangnetaanvraag over 2023.

De evaluatie en de verbetervoorstellen worden aangeboden aan de raad; in een raadstafel in april wordt besproken wat wensen zijn van de raad ten aanzien van de voorgestelde verbetermaatregelen.

Kader

Beleidskader Inzet op maat (IOM)

Participatiewet

Voorwaarden aanvragen vangnetuitkering (Toetsingscommissie vangnet

Participatiewet)

Motie BUIG van 19 juli 2023

Kern van de boodschap

Het Actieplan heeft gezorgd voor scherpte bij beleid en uitvoering bij het realiseren van de acties, het monitoren van de voortgang en het gaandeweg leren van wat wel en niet werkt. De voorgestelde verbetermaatregelen voor de vangnetaanvraag over 2023 hebben als doel om verder te gaan met de lessen uit het Actieplan 2022 en op die manier de dienstverlening aan de inwoners te verbeteren, het participeren naar vermogen te bevorderen en de kansen op (regulier) werk al dan niet met ondersteuning te vergroten.

Het college heeft de analyse en verbetermaatregelen voor de vangnetaanvraag

2023 in concept vastgesteld en legt dit nu voor aan uw raad ter consultatie.

Met voorliggende raadsmededeling beschouwt het college de motie BUIG van 19 juli 2023 als afgedaan.

Nadere toelichting

Het Actieplan BUIG 2022 bestond uit 3 actielijnen:

- * Actielijn 1: voorkómen dat Deventenaren instromen
- * Actielijn 2: check op rechtmatigheid door middel van handhaving
- * Actielijn 3: bevorderen dat Deventenaren uitstromen door werk of school

Per actielijn waren verschillende acties uitgewerkt. In de bijlage is per actie aangegeven wat de opbrengst is en hoe een vervolg gegeven wordt aan de verschillende acties.

De doelstelling was dat er eind 2023 300 minder huishoudens afhankelijk zouden zijn van een bijstandsuitkering dan op peilmoment september 2022. Deze doelstelling was gerekend buiten de (later bepaalde) verhoogde doelstelling huisvesting van statushouders. Het aantal huishoudens dat afhankelijk is van een bijstandsuitkering bedroeg bij aanvang van het actieplan 2.552. Door middel van begeleiding naar werk en activering zijn minder inwoners bijstandsafhankelijk geworden; het aantal uitkeringsgerechtigden daalde tot 2.523 uitkeringsgerechtigden (december 2023). Zónder het Actieplan zou dit aantal hoger zijn geweest dan nu het geval is.

In het Actieplan zijn, samen met maatschappelijke partners in Deventer, nieuwe werkwijzen verkend. Daar waar het effect kan hebben zijn pilots het geïncorporeerd in de reguliere dienstverlening, bijvoorbeeld ten aanzien van ondersteuning aan psychisch kwetsbaren, gaan samenwonen in de bijstand en de inzet van jobcoaching.

Er wordt gebouwd aan structureel betere (integrale) dienstverlening aan jongeren. En het offensief loonkostensubsidie (LKS) loont: meer inwoners participeren naar vermogen en hervinden hun kracht en zelfvertrouwen in een baan.

Ook zijn er lessen getrokken wat nog beter kan of waar nog kansen liggen. Zoals de begeleiding van 'oude wetters' naar werk, het uitrollen van de basisbaan (in de wijk) en de integrale ondersteuning aan inwoners uit de groep Groeien. Deze geleerde lessen zijn verwerkt in bijgevoegd voorstel voor de vangnetaanvraag over 2023. In dit voorstel wordt ook antwoord gegeven op de drie randvoorwaardelijke vragen die bij de vangnetaanvraag beantwoord moeten worden (oorzaken tekort, maatregelen afdoende, effectief pakket maatregelen).

In april worden de voorgestelde maatregelen behandeld tijdens een raadstafel. Op basis hiervan worden de maatregelen verder uitgewerkt. In juni wordt de volledige vangnetaanvraag aangeboden aan de raad. Na behandeling wordt de aanvraag tijdig ingediend bij de Toetsingscommissie.

Memo

Datum : 8 maart 2024

Aan : Gemeenteraad

Kopie aan :

Van : College

Onderwerp : Evaluatie actieplan BUIG 2022 en voorstel verbetermaatregelen vangnetaanvraag 2023

Evaluatie actieplan BUIG 2022

Het Actieplan BUIG 2022 bestond uit 3 actielijnen:

- Actielijn 1: voorkómen dat Deventenaren instromen
- Actielijn 2: check op rechtmatigheid door middel van handhaving
- Actielijn 3: bevorderen dat Deventenaren uitstromen door werk of school

Per actielijn waren verschillende acties uitgewerkt. Hieronder wordt per actie aangegeven wat de opbrengst hiervan is en wat het vervolg is.

Actielijn 1: voorkómen dat Deventenaren instromen

- 1A: De pilot doorstroomteam (met Aventus). Vervolg: deze aanpak continueren t.b.v. een goede overstap van VSO naar MBO (vooralsnog los van integraal jongerenloket).
- 1B: Voor de ontwikkeling van een integraal jongerenloket zijn de mogelijkheden van de regierol en beoogde samenwerking uitgewerkt. Vervolg: de uitwerking wordt in samenhang met de integrale toegang opgepakt.
- 1C: Door inwoners met een WW-uitkering te spreken vóórdát ze in de bijstand komen, zijn met het actieplan 10 inwoners bemiddeld naar werk. Daarnaast zijn er iets meer dan 50 personen gesproken en is waar mogelijk passende dienstverlening vanuit KonnecteD ingezet. Aandachtspunt blijft om met UWV goede afspraken te maken over tijdige aanlevering van klanten. Vervolg: afspraak plannen met UWV om afspraken weer scherp te maken en waar wenselijk te bekrachtigen in een convenant.
- 1D: Het project van SoZa Expert bij IO is in Q3 2023 afgerond met 13 beëindigen van de uitkering en 23 aanpassingen van de norm.
  - o Bij KonnecteD wordt nu een consulent opgeleid tot arbeidsdeskundige om de aanvraag van bijvoorbeeld een Wajong uitkering - in die gevallen waarin dat écht nodig en gewenst is door de klant - te kunnen begeleiden. De afgelopen jaren zijn 5 klanten van KonnecteD richting Wajong begeleid. Vervolg: deze dienstverlening onderdeel van reguliere afspraken, incl. monitoring.
  - o Er is een workshop van SoZa Expert gegeven aan consulenten IO met tips en tricks o.b.v. bevindingen uit het project (zoals: herleven van de ziektewet, toeslagenwet, WIA en Wajong). Vervolg: medewerkers worden/ zijn geschoold in het inzetten van voorliggende voorzieningen (zoals Wajong, WAO, WIA, ZW, IOAW) en binnen het team worden enkele specialisten ingezet.
- 1E: De pilot Samenwonen op proef is bij twee stellen toegepast. De werkwijze is nu geen pilot meer maar geïntegreerd in reguliere aanpak. Vervolg: dit is reguliere aanpak. Deze werkwijze met enige regelmaat blijven herhalen in communicatie naar klanten en collega's.
- 1F: Goede voorzieningen in de buurt. In de beleidsnota is aangegeven dat het gaat om voorzieningen voor en door de inwoners; een basisbaan zou daar goed bij passen. Vervolg:

inventariseren of er taken en werkzaamheden zijn binnen de buurtvoorzieningen die zowel voor de klant als de wijk van meerwaarde zijn. Mogelijk ook verbinding maken met amendement buurtklussendienst. Meenemen in verbetermaatregelen nieuwe vangnetaanvraag.

Actielijn 2: check op rechtmatigheid door middel van handhaving

- 2A: Het functioneel ontwerp voor de Sociaal bankieren app is er nog niet. Vooral nog heeft dit geen prioriteit. Vervolg: eerst uitwerking nodig van mogelijkheden en beperkingen van deze app. Koppelen aan IOG (tegengaan niet gebruik) of aan handhavingsbeleidsplan (goed informeren n.a.v. signalen).
- 2B: De scholing van consulenten in het herkennen van crypto is meegenomen in het reguliere scholingsaanbod van Schulinck. Vervolg: onderdeel van regulier werk en reguliere scholing.
- 2C: afgelopen periode in de verschillende uitvoeringsteams voorlichting gegeven over inzetten SMS als middel om no show te verlagen. Dit wordt nog niet altijd consequent ingezet. Vervolg: het proces waar mogelijk versimpelen (zodat het makkelijker uit te voeren wordt), vanuit management sturen op belang van uitvoering en opvolging en registratie/ monitoring. Meenemen in nieuw handhavingsbeleidsplan.
- 2D: De pilot Waterverbruik heeft ons geleerd dat dit soort privacygevoelige onderzoeken kunnen – met een zorgvuldige AVG-check en transparante communicatie richting inwoners. Het heeft geresulteerd in 1 beëindiging en 1 normswijziging. Vervolg: leerpunt meenemen in eventuele nieuwe themaonderzoeken (regulier werk) en handhavingsbeleidsplan.
- 2E: Het activerend handhaven voor de klantgroep Groeien heeft vooral nog niet het gewenste resultaat opgeleverd (5 beëindigde uitkeringen). Dit komt onder andere door werkdruk en personele krapte. Verder is de conclusie getrokken dat samen optrekken IO-KonnecteD bij een deel van de doelgroep intensiever moet. Vervolg: meenemen en nader uit te werken in vangnetmaatregelen over 2023.

Actielijn 3: bevorderen dat Deventenaren uitstromen door werk of school

- 3A: Het aantal werkende kandidaten met doelgroep LKS is sinds de start van dit actieplan toegenomen met ca. 70. Hiermee is de doelstelling op deze actie ruim behaald en heeft het voor inwoners de meerwaarde dat zij aan de slag kunnen in een baan. Vervolg: dienstverlening LKS onderdeel van reguliere afspraken.
- 3B: In lijn met de landelijke trend zijn er in het P-wet bestand steeds meer mensen met psychische problemen. Hierop zijn verschillende pilots ontwikkeld, met als doel dat 75% van deze inwoners na gerichte ondersteuning/ training doorstromen naar activering richting werk. Deze doelstelling is gehaald en de pilot-aanpak is nu vast onderdeel van het instrumentarium van KonnecteD. Vervolg: dienstverlening psychisch kwetsbaren nu regulier onderdeel van instrumentarium KonnecteD. Blijven volgen hoe vaak dit ingezet wordt en wat de voortgang is van de pilot-groepen op de langere termijn.
- 3C: Tot eind 2023 hebben 32 personen een tijdelijk dienstverband bij KonnecteD gekregen vanuit de detachingsfaciliteit. Vervolg: onderwerp in onderzoek Toekomst KonnecteD
- 3D: Het ontwikkeltraject voor jongeren bij Circulus (in opzet een 'pilot') heeft – na een eerste tussentijdse evaluatie in Q1 2023 – een vervolg gekregen voor een jaar (10 plekken). Vervolg: de wijze van begeleiden wordt meegenomen in de integrale jongerenaanpak.
- 3E: Doelgroep 50-plus heeft in het team extra aandacht gekregen met behulp van de scrum aanpak. Voor kandidaten die niet bemiddelbaar zijn wordt o.a. samengewerkt met Rechtop (vitaliteitsprogramma). Vervolg: voortzetten scrum aanpak en monitoren van meerwaarde.
- 3F: Met een nauwere samenwerking tussen gemeente en KonnecteD en een efficiëntere inrichting van het werkproces, wordt met steeds meer partijen in de stad een goede invulling gegeven aan hun SROI verplichting. Vervolg: reguliere opdracht gemeente en KonnecteD.
- 3G: Met Stichting Geef aan elkaar (GAE) was de ambitie om jongeren duurzaam aan het werk te helpen. Deze actie kende een vertraging in de opstart, maar is nu succesvol van start met 10 jongeren. Vervolg: dit instrument wordt in 2024 voortgezet als een van de mogelijkheden om jongeren duurzaam aan het werk te helpen. Uitkomsten worden gemonitord en aan de hand daarvan wordt een eventueel vervolg bepaald.
- 3H: In de pilot Lifecoaching (Matz Social, KonnecteD en gemeente) is geleerd hoe er in de jobcoaching meer oog kan zijn voor alle leefgebieden en welke varianten van jobcoaching ingezet kunnen worden. Het geleerde uit deze pilot is verwerkt in de extra kwaliteitseis voor jobcoaching

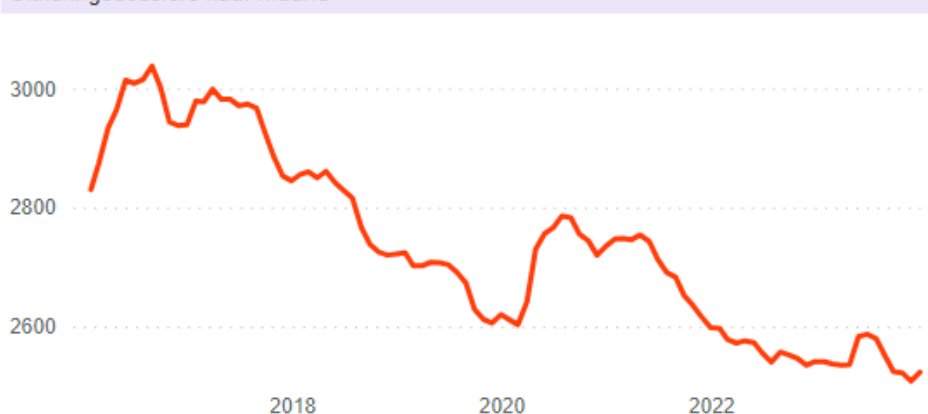
zoals nu vastgelegd in de re-integratieverordening. Vervolg: monitoring inzet en effect van dit instrumentarium.

- 3I: De beschikbare instrumenten van Factor Werk zijn het afgelopen jaar extra onder de aandacht gebracht van consulenten KonnecteD. Het is belangrijk dat met enige regelmaat te blijven doen. Vervolg: valt onder reguliere werkzaamheden gemeente en KonnecteD.
- 3J: Pilots voor inburgeraars bij Matz Social en bij Mind spring. Ca. 60 mensen hebben met deze verschillende pilots meegedaan en maken een stap richting (ontwikkeling naar) werk. Voor Mind spring geldt dat dit aanbod onderdeel wordt van instrumentarium KonnecteD. Voor Matz Social geldt dat er in de loop van 2024 een evaluatie volgt. Ondersteuning oude wetters speelt landelijk en ook in Deventer is het idee dat hier nog meer op kan gebeuren dan tot nu toe is gedaan. Vervolg: begeleiding oude wetters meenemen in nieuwe vangnetaanvraag.
- 3K: Het project Parttime inkomsten (PTI) is een succesvolle samenwerking tussen IO en KonnecteD. Klanten met parttime inkomsten worden gesproken en met hen wordt besproken of uitbreiding van werk mogelijk is. 7 klanten zijn uitkerings-onafhankelijk geworden. Vervolg: dit wordt structureel geregeld.
- 3L: Voor 9 kandidaten is gezorgd dat (door overleg met kandidaat en werkgever) er urenbuitbreiding heeft plaatsgevonden bij de kandidaat waardoor die volledig onafhankelijk kon worden van de uitkering. Vervolg: deze aanpak is structureel binnen KonnecteD.
- 3M: De pilot Ovidius voor klanten uit Faciliteren leek in eerste instantie een succes met 7 uitstroom (van de 12). Dit leek te mooi om waar te zijn; momenteel zijn 2 mensen duurzaam uitgestroomd en zijn 3 trajecten verlengd omdat hier mogelijk nog uitstroom volgt. Vervolg: longitudinaal blijven volgen wat het effect is van de ondersteuning aan deze pilot-groep en instrument mogelijk toevoegen aan instrumentarium Groeien.
- 3N: De pilots afboeken schuld en compensatie verlies toeslag zijn gestart met een inventarisatie en vooralsnog niet verder gebracht. Vervolg: afboeken schulden wordt meegenomen in de vervolgvoorstellen; compensatie verlies toeslagen bij IOG.

Concluderend

De doelstelling was om 300 minder klanten in de uitkering te hebben dan op peilmoment september 2022. Deze doelstelling was gerekend buiten de (later bepaalde) verhoogde doelstelling huisvesting statushouders (instroom in uitkering medio 2023). In september 2022 zijn we gestart met de Actieplan BUIG. De stand op dat moment was 2.552. De aantallen in 2023 zijn gedaald tot een eindstand van 2.523 uitkeringsgerechtigden (december 2023). Zonder Actieplan zou ons klantenbestand hoger zou zijn geweest dan nu het geval is.

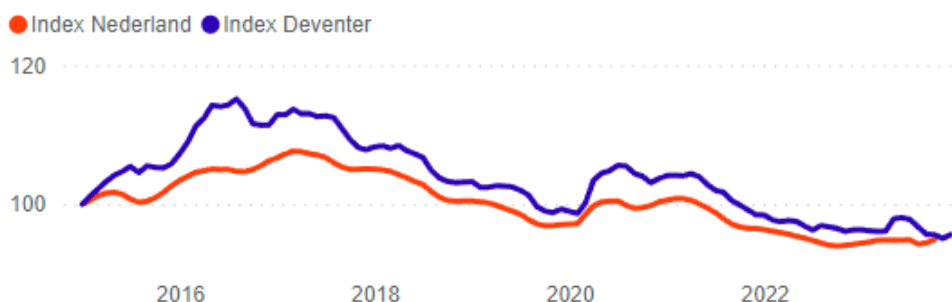
Uitkeringsdossiers naar maand

In onderstaand grafiek is de bestandsontwikkeling van Deventer t.o.v. Nederland in beeld gebracht.

Bestandsontwikkeling ten opzichte van 2015

We zien dat we als Deventer (blauwe lijn) steeds dichterbij de rode lijn (Nederland) zitten. Zodra we er als gemeente significant onder de rode lijn komen, betekent dit in theorie dat we voldoende middelen ontvangen om de kosten van de uitkeringen te dekken.

In het Actieplan zijn - deels samen met maatschappelijke partners in Deventer - nieuwe werkwijzen uitgetoetst. Daar waar het effectief is wordt het geïncorporeerd in de reguliere dienstverlening. Denk hierbij aan: pilots ondersteuning psychisch kwetsbaren, pilot samenwonen en de pilot lifecoaching/ jobcoaching.

Er wordt gebouwd aan structureel betere (integrale) dienstverlening aan jongeren. En het offensief LKS loont: meer inwoners participeren naar vermogen en zijn in staat om zinvol bezig te zijn in een baan.

Ook zijn er lessen getrokken wat nog anders, beter kan of waar nog kansen liggen. Zoals de begeleiding van oude wetters naar werk, het uitrollen van de basisbaan (in de wijk) en de integrale ondersteuning aan klanten uit de groep Groeien. Deze zijn verwerkt in onderstaand voorstel voor het komende jaar.

Het Actieplan heeft gezorgd voor scherpte bij beleid en uitvoering bij het realiseren van de acties, het monitoren van de voortgang en het gaandeweg leren van wat wel en niet werkt. Omdat verschillende acties nog niet direct leiden tot uitstroom, maar pas op langere termijn effect sorteren, is het wel van belang dat gemonitord blijft wat de ontwikkelingen zijn.

Vangnetaanvraag 2023

In deze paragraaf wordt beschreven:

- Wat de voorwaarden zijn om in aanmerking te komen voor een vangnetuitkering en hoe aan die voorwaarden wordt/ gaat worden voldaan,
- De analyse van het (meerjarig) tekort, waarbij gebruik wordt gemaakt van de monitor Inzet op maat (Participatiewet), de analyses van de evaluatie actieplan BUIG en landelijke gegevens (zoals de Divosa benchmark),
- Het op basis hiervan opgestelde voorstel voor vier verbetermaatregelen,
- De vervolgstappen (proces tot aanvraag).

Voorwaarden

Om aanspraak te kunnen maken op een vangnetuitkering, worden zijn vanuit het voorwaarden gesteld. Om over 2023 in aanmerking te komen voor de vangnetuitkering moet worden voldaan aan de volgende financiële en procedurele voorwaarden:

1. over 2023 moet sprake zijn van een tekort dat meer bedraagt dan 7,5% van de definitief over dat jaar toegekende gebundelde uitkering als bedoeld in artikel 69 Participatiewet;

2. over 2021, 2022 en 2023 moet sprake zijn van een gecumuleerd tekort dat meer bedraagt dan 7,5%, berekend over alleen de definitief over 2023 toegekende gebundelde uitkering als bedoeld in artikel 69 Participatiewet;
3. het college moet in 2024 tijdig een verzoek indienen volgens het daartoe vastgestelde aanvraagformulier;
4. bij het indienen van het verzoek moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Deze verklaring moet de instemming hebben van de gemeenteraad. Ook moet deze verklaring worden toegelicht, zoals gevraagd in het aanvraagformulier (op het formulier de onderdelen A, B en C).
5. bij een aanhoudend tekort – dit betekent dat uw gemeente over 2021 en/of 2022 een vangnetuitkering is verleend – moet het college verklaren dat (aanvullende) interne en externe maatregelen zijn getroffen om tot verdere tekortreductie te komen.

Op basis van de realisatie over 2023 kunnen we €149.870,- voor vangnet 2023 aanvragen. Het tekort is hoger dan 7,5% (€ 3.448.580,-) over 2023 en over 2021, 2022 en 2023 is sprake van een gecumuleerd tekort. Hiermee wordt voldaan aan voorwaarden 1 en 2.

Met de huidige planning (zie verderop) wordt erop gestuurd dat er tijdig een verzoek ingediend kan worden (voorwaarde 3). Het verzoek dient uiterlijk 15 augustus ontvangen te zijn door de Toetsingscommissie.

Het college stelt op basis van interne en externe analyse nadere maatregelen voor die moeten leiden tot een tekort reductie. Met de verbetervoorstellen wordt een voortzetting van de in 2022/2023 ingezette lijn beoogd en wordt ingezet op duurzame verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening. De verbetervoorstellen worden besproken met de gemeenteraad en op basis van deze bespreking nader uitgewerkt. De volledige vangnetaanvraag wordt eind mei verstuurd naar de raad ter instemming (voorwaarden 4 en 5).

Analyse

In de aanvraag moet antwoord gegeven worden op onderstaande drie vragen/ stellingen. Hieronder zijn de (concept)antwoorden geformuleerd.

1. Het college heeft voldoende duidelijk gemaakt wat de oorzaken zijn van het tekort.
  - Budgetaandeel: het budgetaandeel daalt sinds 2020. Ook voor 2023 is dit aandeel gedaald. Het verschil tussen kans op bijstand (op basis waarvan het budget verdeeld wordt) en de realisatie is al jaren fors in Deventer. Dit verschil is nader geanalyseerd in 2022. Omdat het verdeelmodel voor 2024 fors is aangepast in het voordeel van Deventer, wordt er voor nu geen nadere analyse gemaakt van het verdeelmodel voor 2023.
  - Bestandssamenstelling (o.b.v. benchmark Divosa)
    - Het aandeel jongeren blijft relatief hoog, maar de instroom van jongeren is in 2023 t.o.v. het landelijk gemiddelde lager en de uitstroom hoger.
    - Uit de Divosa benchmark blijkt dat de gemiddelde duur van inwoners van Deventer in de bijstand tussen 6 en 60 maanden beter lijkt dan gemiddeld in Nederland; boven de 60 maanden blijven klanten in Deventer relatief langer dan gemiddeld in de bijstand.
    - Het totale volume is o.b.v. de voorlopige cijfers sterker gedaald dan landelijk, o.a. wanneer gekeken wordt naar gemeenten met een vergelijkbare omvang (blijkt ook uit eerste beeld G40).
    - Het aandeel uitstroom naar Werk is in Deventer hoger dan het landelijk gemiddelde.
    - Het aandeel inwoners werkzaam met loonkostensubsidie in is 2023 is gestegen, maar nog lager dan het landelijk gemiddelde. Ook de loonwaarde is gemiddeld lager dan het landelijk gemiddelde.
  - Doorontwikkeling dienstverlening:
    - Bij de invoering van Inzet op maat was duidelijk dat de dienstverlening van de groep Groeien nog verder doorontwikkeld moest worden (zie ook tussentijdse rapportages/ factsheets Inzet op maat). In 2023 is hierop een nadere analyse uitgevoerd in de vorm van een analyse van een steekproef van 50 klantdossiers en een analyse van het totale klantenbestand Groeien op uitkeringsduur, ingezette instrumenten, etc. Hieruit kwam o.a. naar voren dat individuele plannen niet altijd methodisch werden

opgevolgd, er specifieke aandacht en inzet nodig is voor klanten die al lang in de doelgroep Groeien zitten (de zgn. Groeien-oud doelgroep), dat Dariuz structureler ingezet kan worden en dat de groep psychisch kwetsbaren omvangrijk is (een ontwikkeling die landelijk speelt) en dat daarvoor specifieke instrumenten nodig zijn.

- Onder de oude wet inburgering is te weinig bereikt qua arbeidsparticipatie. Uit landelijke gegevens blijkt dat de arbeidsparticipatie van statushouders iets aan het verbeteren is, maar nog lang niet optimaal is. Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft de arbeidsintegratie van een groep nieuwkomers die in 2014 een verblijfsvergunning heeft gekregen onderzocht: slechts 42% van de 18- tot 65-jarige statushouders had na vijf jaar werk had gevonden. Deventer wijkt niet af van dit landelijke beeld.
- Meerdere in 2022 en 2023 gestarte activiteiten/ verbetermaatregelen vragen doorwerking.
  - De pilots van psychisch kwetsbaren hebben ertoe geleid dat mensen stappen zetten richting arbeidsmarkt, maar uitstroom heeft meer tijd nodig.
  - De contouren van het integrale jongerenloket staan (en zijn opgesteld nadrukkelijk in samenspel tussen beleid, uitvoering, partners in de stad en met meeneming van de stem van jongeren zelf); de uitrol moet nog plaatsvinden.

2. Het college heeft voldoende duidelijk gemaakt dat dit pakket van maatregelen afdoende is om de geschetste problemen aan te pakken.

- De maatregelen zijn een voortzetting van eerder ingezette acties; nadruk ligt niet op het opzetten van nieuwe acties maar het bestendigen van de ingezette lijn. De knoppen waar we als gemeente aan kunnen draaien in het kader van beheersen prijs en volume laten een positief beeld zien in de benchmark. De inzet op werk, handhaving en beheersing van de instroom worden relatief goed uitgevoerd.
- Met de voorgestelde maatregelen (zie hierna) wordt toegewerkt naar duurzame verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening. Met integrale en activerende dienstverlening op maat wordt toegewerkt naar – op termijn – een hogere arbeidsparticipatie en uitkeringsonafhankelijkheid.
- Door in gesprek te gaan met klanten over hoe de dienstverlening wordt ervaren (klanttevredenheid, ervaringsdeskundigheid) kan de dienstverlening (verder) verbeterd worden en goed aansluiten bij de individuele omstandigheden
- Uit de analyse van het bestand van Groeien blijkt dat voor veel klanten de stap naar regulier werk (al dan niet met inzet van loonkostensubsidie) nog te groot is. Activering of starten met werken in een van de wijkvoorzieningen (bijvoorbeeld in de vorm van een basisbaan) kan daarin een passende invulling zijn.

3. Het college heeft voldoende duidelijk heeft gemaakt dat dit pakket van maatregelen tezamen leidt tot een beoogde tekortreductie, waarbij het effect van deze maatregelen kwantitatief dan wel kwalitatief is beschreven en inzichtelijk is gemaakt.

- Hier komen we bij de nadere uitwerking van de maatregelen op terug.

Voorstel verbetermaatregelen voor vangnetaanvraag 2023

Op basis van voorliggende evaluatie en analyse worden de volgende 4 verbetervoorstellen gedaan om in 2024 (en verder) op te pakken. De verbetervoorstellen hebben als doel om verder te gaan met de lessen uit het Actieplan 2022 en op die manier de dienstverlening aan de inwoners te verbeteren, het participeren naar vermogen te bevorderen en de kansen op (regulier) werk al dan niet met ondersteuning te vergroten.

1. Basisbaan (in de wijk)

De basisbaan is een manier om inwoners in de klantgroep Faciliteren mee te laten doen naar vermogen. Daarnaast kan het voor inwoners in de klantgroep Groeien een manier zijn om stapsgewijs toe te werken naar uitkeringsonafhankelijkheid en een reguliere baan. In 2024 wordt een doorstart gemaakt met de basisbaan. Hierbij willen we de verbinding maken met de doelstellingen uit 'Goede

voorzieningen in de buurt' (programma 8). In deze beleidsnota is aangegeven dat het o.a. gaat om voorzieningen voor en door de inwoners; een basisbaan zou daar goed bij passen. We gaan bekijken of er taken en werkzaamheden zijn binnen de buurtvoorzieningen die zowel voor de kandidaat als de wijk van meerwaarde kunnen zijn. Mogelijk ook in de (op te zetten) buurtklussendienst.

2. Integrale ondersteuning klanten Groeien

In het actieplan is ervaring opgedaan hoe klanten uit onder andere de doelgroep Groeien nog beter ondersteund kunnen worden (door KonnecteD zelf en/of met samenwerkingspartners) in hun ontwikkeling naar werk (zoals pilots psychisch kwetsbaren) en in het aan het werk gaan en blijven (zoals inzet loonkostensubsidie en jobcoaching). Tevens is geconstateerd dat het methodisch opvolgen van persoonlijke plannen aandacht behoeft. Mede op basis van de opgedane inzichten uit dit BUIG actieplan is een plan voor de doorontwikkeling van de groep Groeien opgesteld dat dit jaar uitgevoerd wordt. In dit plan is o.a. beschreven: de dienstverlening voor Groeien-klanten die voor de invoering van Inzet op maat al ondersteuning van KonnecteD ontvingen (de zgn. 'Groeien-oud groep'); het maken, methodisch opvolgen en monitoren van de individuele plannen en de ontwikkeling van klanten; het breed inzetten van het onafhankelijk diagnose-instrument Dariuz en volgen wat dit oplevert.

Verder is geconstateerd (onder andere naar aanleiding van de actie rondom activerend handhaven) dat het werken volgens de bedoeling en het samenspel tussen IO en KonnecteD in sommige gevallen nog beter kan; voor 2024 zetten we in op:

- Intensivering samenwerking IO en KonnecteD om bij klanten de brede ondersteuningsbehoefte uit te vragen, activerend het gesprek aan te gaan bij parttime inkomsten, beter af te stemmen bij klanten die de overstap willen maken van Faciliteren naar Groeien of omgekeerd, etc.
- Analyse maken op 'draaideurklanten'. Deventer lijkt op basis van de Divosa benchmark relatief veel klanten te hebben die uitstromen en daarna ook weer snel instromen in de uitkering, o.a. in klantgroep Groeien.
- Pilot afboeken schuld op basis van de gemaakte inventarisatie verder uitwerken.

Twee kanttekeningen bij bovenstaande:

- Belastbaarheid Inkomensondersteuning (werkdruk, krapte, consultants op vlieghoogte in werken volgens de bedoeling).
- Monitoringsgegevens onder meer afhankelijk van de voortgang van de implementatie PINK (geldt ook voor monitoringsbehoefte die bij verschillende acties onder de Evaluatie zijn benoemd).

3. Oude wetters

Een behoorlijke groep die onder de oude inburgeringswet (Wi2013) is ingeburgerd, is nog bijstandsafhankelijk. Dit is een situatie die in veel meer gemeenten het geval is. Vanuit de oude wet (uitvoering DUO) was er minder aandacht dan in de nieuwe wet (Wi2021) voor het begeleiden naar werk. En ook al is hier de afgelopen jaren extra op ingezet, voor veel inwoners heeft dat nog niet het gewenste resultaat gehad. Neem daarbij de uitdagingen op de arbeidsmarkt (krapte in velerlei beroepen), wat onderstreept dat hier mogelijk nog kansen liggen. Naar verwachting gaat dit om 150 tot 200 mensen (nu grotendeels in klantgroep Faciliteren). Het voorstel bestaat uit het maken van een bestandsanalyse en het uitwerken van ondersteuning op maat (taaltraject, taal op de werkvloer, inzet arbeidsdeskundige, ...). Op basis van de ervaringen uit de eerdere pilot (Actieplan BUIG) en de hoge werkdruk binnen de eigen uitvoering, is het voorstel de expertise van externe partijen hiervoor in te zetten.

4. Evaluatie IOM

De afgelopen periode is onder een kleine groep klanten een nieuw klanttevredenheidsonderzoek getest. Hierbij werd direct na het gesprek of de training een korte vragenlijst afgenomen en werd ook expliciet gevraagd naar aspecten van de stress sensitieve dienstverlening. In dit jaar willen we dit klanttevredenheidsonderzoek op grotere schaal uitvoeren. In de testfase kwam naar voren dat fysieke afname als prettig werd ervaren en de onafhankelijkheid van de enquêteurs (dus niet van de gemeente) noodzakelijk. De opdracht voor het afnemen van de vragenlijsten willen we extern uitzetten. Daarnaast willen we met beleid, uitvoering, samenwerkingspartners en belangenbehartigers (zoals Cliëntenraad) kijken naar hoe de basis dienstverlening uitgevoerd en ervaren wordt (zoals:

aanmelding, intake en ambitiegesprek) en wat daarin beter kan. Op die manier wordt gewerkt aan duurzame verbetering van de kwaliteit van dienstverlening (en daarmee: hogere klanttevredenheid, passende dienstverlening en – voor een deel – op termijn uitkeringsonafhankelijkheid). Tevens wordt gekeken naar de overall effecten van Inzet op maat (IOM) door analyse van de lokale gegevens (monitor IOM) en landelijke gegevens over onder andere bijstandsduur (Divosa benchmark).

Vervolg

Het proces is nu als volgt:

- Medio april: raadstafel over de voorgestelde verbetermaatregelen (vervolg op werksessie november 2022)
- Eind april en begin mei: voorstel verder uitwerken
- Begin juni: vangnetaanvraag met uitgewerkte verbetermaatregelen en vangnetaanvraag verzenden naar raad
- Juni/juli: raadsbehandeling
- Medio juli: vangnetaanvraag opsturen